

Nr 266.

Av herr **Osberg**, *angående förhöjning av enligt äldre pensionsbestämmelser utgående pensioner.*

Den omständigheten, att en grupp av f. d. befattningshavare i statens tjänst — i allmänhet benämnda »äldre pensionärer» — till en början ställdes utanför delaktigheten av de pensionsförbättringar, vilka följde genom de av kristiden betingade och genomförda löneförbättringarna för statens befattningshavare under åren omkring 1918—1921, föranledde riksdagen att efter ingivna framställningar och verkställda utredningar och undersökningar bevilja vissa förbättringar av pensionerna för dessa »äldre pensionärer», av vilka förbättringar den sista beviljades år 1925.

Den beslutade pensionsförbättringen för »äldre pensionärer» år 1925 föranleddes närmast av en år 1924 ingiven motion nr II: 161, vari hemställdes, att pensionerna för äldre pensionärer skulle höjas till samma belopp, som utgå till sådana befattningshavare, pensionerade efter senaste bestämmelser. I utlåtande nr 50 över ifrågavarande motion föreslog utskottet att riksdagen måtte begära utredning rörande möjligheten att kunna bevilja *någon ytterligare* förbättring av pensionerna för ifrågavarande pensionärer och riksdagen fattade beslut i överensstämmelse med utskottets förslag (riksdagens skrivelse nr 217/1924).

Den av riksdagen begärda utredningen verkställdes av 1921 års pensionskommitté, som även utarbetade ett på denna utredning grundat förslag till pensionsförbättring, vilket i huvudsak också låg till grund för Kungl. Maj:ts i ärendet avlåtna proposition nr 198 till 1925 års riksdag. Propositionen blev av riksdagen godkänd.

Oaktat den av riksdagen genom nämnda beslut medgivna förbättringen i pensionerna för »äldre pensionärer» gick denna dock ej upp till den av 1924 års motionärer föreslagna likställigheten med yngre pensionärer, utan fortfarande fingo de äldre pensionärerna vidkännas en avsevärd och för dem kännbar beskärning i sina pensionsförmåner. Kostnaderna för den av 1921 års pensionskommitté föreslagna förbättringen uppgingo till ett belopp av 3,800,000 kronor och den av Kungl. Maj:t i avlåten proposition föreslagna och av riksdagen beviljade på ett belopp av 2,900,000 kronor, alltså med ett till 900,000 kronor minskat belopp.

Av de äldre pensionärer, som från tiden omkring 1918 sålunda uppburit en lägre pension i förhållande till yngre pensionärer, finnas numera ej synnerligen många kvar i livet. De, som inom kommunikationsverken och civila stats-

förvaltningen pensionerades omkring år 1918, vid då uppnådda 60 eller 65 levnadsår och ännu befinna sig i livet, äro nu uppe i en levnadsålder av mellan 75 och 80 år och kunna alltså ej vara så synnerligen många. Något annorlunda ställa sig förhållandena för de militära beställningshavarna, för vilka avgångsskyldigheten från aktiv stat inträdde vid 50 år för det övervägande flertalet på grund av de strängare fordringarna för denna personal på kroppsvigör och kondition. Antalet av dessa, som nu befinna sig i en levnadsålder av mellan 65 och 70 år, är givetvis något högre. I Kungl. Maj:ts proposition nr 198/1925 understrykes också, att militära beställningshavare, pensionerade före år 1918, äro de, som varit i största behov av förhöjning i sina pensioner.

I de framställningar rörande pensionsförbättring, som i avsevärt antal ingivits, har den orättvisa, av vilka dessa äldre pensionärer av förhållandena kommit att lida, blivit belyst och framhållen. Det har därvid bland andra omständigheter påpekats, att de äldre pensionärerna fullgjort lika många tjänsteår som de yngre, och i allmänhet också erlagt samma pensionsavgifter för sin pensionering samt fullgjort sin aktiva tjänst under förhållanden, som i många fall varit mera eller lika krävande som tjänsten för de yngre, med högre pension avgångna beställningshavarna.

Det torde företrädesvis hava varit statsfinansiella skäl, som varit de avgörande vid bestämmandet av det lägre pensionsbeloppet för de äldre pensionärerna. Om man böjt sig för dessa skäl vid den tidpunkt, då det övervägande antalet »äldre pensionärer» befunno sig i en levnadsålder, som lämnade dem vissa möjligheter att genom annat förvärv skaffa sig bidrag till utkomsten, och då dessutom förhållandena på arbetsmarknaden lämnade möjligheter härtill, så föreligger ej längre denna möjlighet när de nu nått den levnadsålder, då det icke längre är tänkbart för dem att kunna bibehålla en bisyssla eller skaffa sig en ny. Förhållandena på arbetsmarknaden och kravet på utnyttjandet av alla tillgängliga anställningsmöjligheter för yngre, arbetslösa, försvåra möjligheterna för dessa äldre pensionärer att genom arbete skaffa sig behövliga biinkomster till den otillräckliga pensionen.

Under anförda omständigheter synes det vara en angelägenhet av vikt att bereda dessa »äldre pensionärer» möjlighet att försörja sig på sin pension. Detta skulle lättare låta sig göra genom beredandet åt dem av den pensionsförbättring, vilken ifrågasattes i förut omnämnda motion nr II: 161, 1924, d. v. s. en pensionsfyllnad så avpassad, att densamma kom i paritet med pensionen för de befattningshavare, som åtnjuta pension enligt nu gällande bestämmelser. Härför erforderligt belopp torde med hänsyn till ifrågavarande pensionärers ringa antal komma att begränsas till relativt blygsamt belopp och sålunda ej bliva så synnerligen betungande för statskassan. Kostnaderna torde även, om det skulle visa sig erforderligt, kunna begränsas genom bestämmelser om vissa regulativ beträffande åldersgränser m. m.

Härför erfordras emellertid en närmare utredning rörande dels antalet »äldre pensionärer» inom statsförvaltningen, dels beträffande kostnaderna för en pensionsförbättring under anförda förutsättningar, innan förslag kan föreläggas riksdagen.

På grund av det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen måtte genom skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och avgivande av förslag till nästkommande riksdag i syfte att bereda »äldre pensionärer» sådan förhöjning i deras nu utgående pensioner, att dessa komma att uppgå till samma belopp, som utgå till befattningshavare, pensionerade efter nu gällande pensionsbestämmelser.

Stockholm den 23 januari 1934.

Oscar Osberg.
